

ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВОЈА ПРАВА ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ У УСЛОВИМА ПРИВРЕДНЕ ИНТЕГРАЦИЈЕ У СВЕТУ

I. Питање међународне економске сарадње и интеграције тесно је повезано са питањима индустријске својине и ограничењима које она поставља.

Стварање јединствених привредних подручја у свету сукобљава се неизбежно са основним принципима на којима почива заштита индустријске својине и у националним и међународним размерама. Циљеви разних економских интеграционих облика управљени су на остварење међународне поделе рада и нарочито слободне циркулације добара — слободне конкуренције у оквирима интегрисаних тржишта, која у том погледу бришу границе и ограничења уведених у интересу заштите националне привреде и унутрашњег тржишта. Слободна конкуренција неће баријере такве врсте јер ограничења слободне утакмице, постављена из разлога националног протекционизма, могу да минирају основе на којима почива привредна интеграција. С друге стране посматрано, заштита тзв. интелектуалних права (у коју категорију спадају и права индустријске својине) националног је карактера и као таква, заснивајући се на принципу територијалности, може у многим погледу да дође у сукоб са начелом слободне конкуренције, изражене у низу међународних уговора о оснивању интеграционих привредних подручја.

За проучавање сукоба између принципа које постављају савремени облици међународне привредне кооперације и интеграције и принципа на којима се заснива право индустријске својине, изабрали смо заједничко Европско тржиште (ЗЕТ), као најбољи пример интензивне међународне привредне интеграције на Западу, и Савет за узајамну помоћ (СЕВ), као пример привредне интеграције на Истоку.

II. Римски уговор потписан 25 марта 1957 (ступио на снагу 1 јануара 1958) којим је основано Заједничко европско тржиште, предвиђа постепено уједињавање привредне политике „шест земаља“ у циљу постизања привредног развоја Заједнице, сталног и ујединаченог напретка, повећане стабилности, вишег животног стандарда и тешњих односа између држава чланица (чл. 2), и то укидањем царина и квантитативних ограничења при увози и извозу, као и других мера са истим дејством, увођењем заједничке царинске тарифе и заједничке трговинске политике, регулисањем конкуренције у оквиру заједничког тржишта и уједначавањем националних законодавстава држава-чланица (чл. 3 Уговора). Једном речју, Римским уговором тежи се да се олакша циркулација робе, капитала и лица у оквиру заједничког тржишта, да се отклоне све баријере које стоје на путу слободи размене, да се подстакне слободна утакмица и да се чланицама организације „шест земаља“ (а то је нарочито важно за област коју проучавамо) учине доступним сва нова техничка достигнућа примењива у индустрији, занатству и пољопривреди.

Имајући у виду циљеве Заједничког тржишта, како их поставља римски уговор и начине њиховог остварења, у вези са индустријском својином следећа четири проблема траже своје решење:

- уједначавање националних правила о заштити индустријске својине у оквиру земаља-чланица ЗЕТ;
- уједначавање и централизација поступка за постизање заштите индустријске својине;
- регулисање конкуренције у оквиру заједничког тржишта;
- постављање (евентуално) права индустријске својине на нов начин.

1. Питање права индустријске својине у оквиру Заједничког тржишта регулисано је веома сумарно у чл. 36 Римског уговора којим су предвиђени малобројни изузеци од начела слободне циркулације робе, међу којима и заштите индустријске својине представља разлог који оправдава ограничење забране увоза или извоза, с тим што те мере, међу којима је и заштита индустријске својине, не могу бити арбитрарног дискриминаторског карактера нити могу представљати прикривене рестрикције. Из текста чл. 36 јасно произилази да је у овој материји Римски уговор прихватио режим строгог поштовања националног суверенитета држава-чланица. (У том погледу чл. XX Општег споразума о царинским тарифама и трговини показује да је и ГАТТ признао државама чланицама резервисани суверенитет у вези са заштитом патената и жигова, допуштајући у тој материји ограничење слободне трговине.)

Поштовање националног суверенитета, са своје стране, ствара неизбежно разлике у националном регулисању права индустријске својине, а различити национални закони отежавају равномерно искоришћавање права индустријске својине у свим земљама-чланицама па чак и спречавају слободну размену добара.

Све државе-чланице ЗЕТ чланицу су истовремено и Париске уније за заштиту индустријске својине, а то значи да држављани држава-чланица уживају у другим државама-чланицама национални третман. Међутим, и поред овога постоје разлике које утичу на положај титулара права индустријске својине у оквиру ЗЕТ. Тако, на пр., у Италији патентна заштита траје 15, у Немачкој и Холандији 18, а у Француској, Белгији и Луксембургу чак 20 година. Услед тога се дешава да проналазак патентиран истовремено у више земаља ЗЕТ (или свима) престане после 15 година да буде заштићен у Италији а остаје да важи у осталим земљама. Или, на пр., нови хемијски производи могу се заштитити патентом у једним (Француска) а не могу у другим земљама ЗЕТ (Немачка). Или, на пр., разлике у поступку за добијање патента (систем у Француској, односно систем врло строгог административног испитивања у Немачкој и Италији). Разлике постоје и у погледу облика заштите проналазака (модел за искоришћавање, тзв. мали патенти у Немачкој — које не познају друге земље чланице ЗЕТ), као и у погледу дефинисања новине, подобности за патентирање, техничког напретка, обавезе искоришћавања, итд. У материји жигова, разлике у року трајања заштите варирају од 10 година у Немачкој до 20 година у Италији, док Белгија даје неограничену заштиту. У поступку стицања заштите жигова постоје такође разлике. Услед тога, не само што су титулари

права индустријске својине принуђени да стално воде рачуна о шаролико-сти прописа и солуција већ те разноликости у прописима ометају слободну размену добара у оквиру ЗЕТ.

У интересу слободне циркулације добара намеће се као хитно решење уједначавање односно у првом моменту зближавања одредаба националних закона за заштиту индустријске својине. Позивајући се на одредбу чл. 3 Римског уговора која упућује на „зближавање националног законодавства у мери коју захтева Заједничко тржиште“, државе чланице ЗЕТ приступиле су разради плана о увођењу тзв. европског патента, с тим што је сувише амбициозно у почетку замишљати план о „европизацији патентног права“ реално је сведен на границе ЗЕТ. Редактори Римског уговора намерно нису у тексту чл. 3 Римског уговора предвидели изједначење већ само зближавање националних законодавстава, сужавајући на тај начин задатак на оквиру разумног и тежећи томе да се оствари коегзистенција националних патената са патентом Заједнице (тзв. патент ЗЕТ). Стварање патента ЗЕТ налази се као решење диктовано потребама тржишта у првом плану, а томе треба да следе конвенције о жиговима ЗЕТ и о узорцима и моделима ЗЕТ.

Пројект конвенције о патентима ЗЕТ већ је израђен. Он предвиђа две врсте патената: национални патент и патент ЗЕТ. Пројект даје могућност проналазачу да се одлучи за један од ова два типа патената али је остало без одговора питање допуштености кумулације. Стварање, међутим патента ЗЕТ захтева усклађивање не само националних законодавстава држава чланица већ истовремено и поштовање одредаба Конвенције Париске уније. Другим речима, патент ЗЕТ треба да у оквирима постављеним Конвенцијом Париске Уније уклони разлике између националних патентних законодавстава држава-чланица у вези са питањима материјалноправне природе. У овом тренутку тежње Заједничког тржишта управљене су пре свега на изједначавање рока трајања патента и услова за патентирање.

Питање доступности стицања патената ЗЕТ и од стране држављана држава које нису чланице Заједничког тржишта веома је актуелно. Редактори пројекта Конвенције о патентима ЗЕТ предвидели су две алтернативе у том погледу. Сматрајући да је то реалан пут остварења идеје о европизацији патентног права, на чему се ради још из времена Првог светског рата (1916) а нарочито после Другог светског рата, када су поднети и многи конкретни планови у том смислу (план Longchambon, план De Naan, план Reimer, итд.), редактори пројекта Конвенције предвидели су најпре могућност стицања патента ЗЕТ од стране сваког подносиоца пријаве без обзира на националност. На тај начин патент ЗЕТ стицао би се по истом принципу као и национални патенти појединих земаља. Друга алтернатива напротив, полази од супротне поставке — затвореног круга лица којима је патент ЗЕТ доступан, — и допушта могућност стицања патента ЗЕТ само држављанима држава-чланица Заједничког тржишта.

Земље Бенелукса приступиле су унификацији патентног права (пројект Бенелукс) што ће несумњиво олакшати посао на зближавању националних патентних права држава чланица ЗЕТ.

И у материји жигова и узорака и модела појављују се исти проблеми у вези са зближавањем односно изједначавањем националних права држава-чланица ЗЕТ. Чак је у овој области потпуна унификација много лакше изводљива него у области патената, пре свега због чињенице што је Мадридским односно Хашким аранжманом централизован поступак међународног депоновања жигова, узорака и модела. Унификација на овом плану допринеће свакако и кораца које су национална законодавства држава-чланице ЗЕТ учиниле на путу уклањања разлика и „сондирања“ терена за унификацију. Земље Бенелукса, на пр., припремиле су пројект унифицираних правила о депоновању и регистровању жигова, којим су заузеле једно средње решење између декларативног и атрибутивног система а тако исто је поступљено у једном пројекту (Armengaud) у Француској.

Проблем унификације законодавства у материји индустријске својине већ је постављен и тражи своје решење. У којој ће пак мери национална права о заштити индустријске својине бити замењена правом које ће као једино важити на читавј територији Заједнице, питање је даљег развоја саме интеграције тржишта.

2. Паралелно са проблемом унификације односно зближавања правила националних законодавстава о заштити индустријске својине поставља се и проблем изједначавања и централизације поступка за стицање заштите индустријске својине. Није потребно истицати практичне разлоге који говоре у прилог изједначавања поступка и уштеде у труду, времену, таксама и др. материјалним трошковима, итд., која би се постигла централизацијом депоновања на једном месту: „заједничко депоновање“ уштедело би шестоструки труд испуњавања истих (или сличних) формалности у шест држава-чланица Заједничког тржишта. Међутим, изједначавање и централизација поступка истиче и један посебан проблем, проблем испитивања новине. Немачка и Италија имају већ уходан атрибутиван поступак строгог административног испитивања, врло скуп и релативно дуг, али свакако и врло поуздан. Француска и Белгија, напротив, присталице су декларативног поступка, без претходног административног испитивања. Али, да узмемо пример Француске, и земље декларативног поступка нису у потпуности занемариле претходну административну проверу. Француски Национални институт за заштиту индустријске својине, сходно једној Уредби из 1955, даје своје мишљење о томе да ли је постојала претходна употреба. Другим речима, изјашњава се о новини. А да би могао да се изјасни о новини мора да врши претходно испитивање што се у извесном смислу своди на поступак врло сличан ономе које се спроводи у земљама атрибутивног система. У интересу смањења огромних трошкова претходног административног испитивања у свим земљама, свођење евидентирања и испитивања на једном месту, у једном центру читавог поступка истраживање претходне употребе и новине представљало би у следству унификације суштинских правила следећи нужан корак на плану даље интеграције.

У погледу патената на међународном плану учињен је покушај који је делимично већ уродио плодом: међународним споразумом од 1947 (коме је и наша земља приступила) створен је у Хагу један Међународни институт са задатаком да даје мишљење о новини проналазака. Земље Бенелукса

и Француска чланице су тог Института и тиме је у извесној мери отворен пут централизацији поступка истраживања новине патената у оквиру земаља - чланица ЗЕТ, мада на том плану предстоји још доста напора и потребно је још много добре воље да се тај посао истера до краја.

У односу на жигове ситуација је знатно боља. На међународном плану постоји већ централизован поступак регистрације међународних жигова (Мадридски аранжман чији су чланови свих шест држава ЗЕТ). Мадридски аранжман, мада недовољан да у потпуности задовољи потребе изједначавања и централизације поступка регистрације и истраживања новине жигова, ипак представља полазну тачку и, уз извесна прилагођавања потребама шест земаља, може чак да буде и довољан инструмент. На том пољу већ је нешто учињено у оквиру земаља-чланица ЗЕТ и изграђено је неколико пројеката у ту сврху. Поред тога, установљени систем међународне класификације производа који се могу заштитити жиговима (који су прихватили Француска и Италија) представља велику олакшицу за утврђивање раније употребе жига.

У односу на узорке и моделе, који су за међународни промет добара од најмањег значаја, Хашки аранжман требало би да представља оно што Мадридски аранжман значи у материји жигова. Међутим, пут ка изједначавању и централизацији поступка овде ће изгледа бити тежи. Италија и Луксембург нису приступили Хашком аранжману а Холандија, која је то учинила, није извршила своје обавезе преузете приступањем овом међународном споразуму.

3. Напред је било говора о изједначавању правила националних законодавстава из области права индустријске својине који се тичу суштинских питања и питања поступка. Констатовано је да разлике у законодавствима коче размену добара у оквиру Заједничког тржишта и ометају привредну интеграцију — спречавају да Заједничко тржиште шест земаља буде заиста заједничко. Примећено је, исто тако, да уступци учињени националном суверенитету на овом плану морају временом да буду уклоњени.

Међутим, поставља се питање да ли ће унификација, предвиђена досад изграђеним пројектима, бити довољно средство да задовољи потребе Заједничког тржишта, пре свега због одредбе о обавези искоришћавања која се налази и у националним законима о заштити индустријске својине и у међународним конвенцијама Париске уније. Питање је да ли је ова мера, предвиђена у интересу заштите и унапређења домаће индустрије, у складу са потребама међународне поделе рада у оквиру интегрисаног тржишта. Сви разлози говоре у прилог супротној тези. Развој права индустријске својине у условима интегрисаних тржишта показује тенденцију потпуног напуштања сваког експонирања усконационалног протекционизма. И још даље од тога: развојне тенденције управљене су на стипулисање одредби о заштити права индустријске својине у оквиру интегрисаног тржишта а против конкуренције која би долазила споља. На тај начин, право индустријске својине тежи да се на интегрисаном подручју постави на један друкчији начин него што је то био случај до сада, тј. као право једне јединствене привредне целине која потпуно апстрахује националне границе. Другим речима, право индустријске својине представљало би у

том случају једно јединствено, супранационално право, које на овом подручју не би трпело конкуренцију националних права.

4. Све ово о чему је до сада било речи тичало се домена који је у оквиру Заједничког тржишта Римским уговором резервисан за национална законодавства држава-чланица.

У погледу правила о конкуренцији Римски уговор, међутим, није пропустио регулисање те материје компетенцији националних суверенитета држава-чланица. Римски уговор забрањује рестриктивну праксу и сваки споразум или уговор: (а) о утврђивању на непосредан или посредан начин купопродајне цене или других услова трансакције; (б) о ограничењу или контролисању производње, извоза, техничког развоја или инвестирања; (в) о подели тржишта и извора снабдевања; (г) о примени на трговачке партнере неједнаких услова за исте престације; и (д) о условљавању закључења уговора прихватањем допунских престација које по природи трговачких обичаја немају везе са тим уговорима. Такви уговори су апсолутно ништавни. Ипак, не потпадају под овај режим споразуми и рестриктивна пракса управљени на то да допринесу побољшању производње или расподеле производа односно техничком или привредном напретку (чл. 85). Чл. 86 регулисана је скоро на идентичан начин као и у чл. 85 забрана успостављања од стране једног предузећа доминантног положаја на тржишту.

У вези са изложеним ставом Римског уговора према рестриктивној пракси и разним облицима успостављања доминантног положаја на тржишту, важно је и интересантно питање како се према тој забрани односи право индустријске својине као право допуштеног монопола који може да буде, како је то сликовито речено, чак и „монопол монопола“. Стриктно тумачећи одредбе чл. 85 и 86 Римског уговора, и монопол створен правом индустријске својине био би противан забрани коју ти чланови постављају. Али, сходно одредби чл. 90, ст. 1, Уговора која упућује на тумачење претходних чланова (дакле и чл. 85 и 86) имајући у виду целину Римског уговора, што значи не само стриктно садржини та два члана већ узимајући у обзир и одредбе других чланова а пре свега одредбу чл. 36 (о чему је већ било речи), и друго решење је могуће. У том погледу званично тумачење није дато а ни пракса се није изјаснила. У правној литератури недвосмислено је изражено гледиште да одредбе чл. 85 и 86 Римског уговора немају места примени у односу на право индустријске својине.

Сигурно је једно: да ће са развојем промета у оквиру Заједничког тржишта надлежни органи Заједнице бити приморани захтевима тог промета да заузму став. Међутим, говорећи овде о перспективама развоја права индустријске својине у оквиру интегрисаног тржишта, нашу пажњу посебно привлачи једно у основи мање важно питање: да ли одредбе чл. 85 и 86 (а и следећих) представљају одредбе једног супранационалног права или међународне уговорне одредбе чију примену треба да санкционишу национална законодавства. Примећујући напред чињеницу да развојна линија права индустријске својине у оквирима међународне привредне интеграције показује тенденцију кретања у правцу стварања супранационалног права интегрисаног подручја, овде имамо и конкретну потврду тога: Европска комисија изјаснила се изричито (у свом првом извештају о раду За-

једнице) у прилог схватања да одредбе чл. 85 и 86 налазе основ своје непосредне примене у самом Римском уговору, из чега произилази да се тужбе предвиђене члановима 88 и 89 Уговора подносе управо и само с позивом на повреду одредаба чл. 85 и 86 Римског уговора.

III. Међународна кооперација у оквиру земаља Савета за узајамну економску помоћ (СЕВ) обухвата и сарадњу на плану међусобне размене сазнања и искустава у области научних и техничких достигнућа остварених у појединим од земаља-чланица. Циљеви међународне кооперације, како их СЕВ поставља, управљени су на: (а) узајамни развој привреда земаља-чланица; (б) остварење начела међународне поделе рада; (в) подизање животног стандарда; и (г) постизање што повољнијег положаја у конкретним односима са капиталистичким земљама на светском тржишту, појављујући се на тај начин у извесном смислу као јединствено привредно подручје. У погледу научних и техничких достигнућа, кооперација у оквиру СЕВ остварује се кроз међусобну размену сазнања и искустава. Сарадња земаља СЕВ на том пољу веома је тесна. У тим условима, право индустријске својине од нарочитог је интереса јер одговарајућа заштита индустријске својине утиче не само на права проналазача и аутора других техничких творевина него и на права предузећа која иступају на међународном тржишту као носиоци права индустријске својине. Разумљиво је онда што се Савет за узајамну економску помоћ посебно бавио питањима индустријске својине.

И у оквиру овог интеграционог подручја истиче се као основни проблем унификација права индустријске својине. Сматрајући унификацију основних правила о заштити индустријске својине нужним предусловом „братске и искрене узајамне сарадње“ земаља-чланова СЕВ, одржана је већ 1959 конференција представника бироа за проналаске Бугарске, Чехословачке, Немачке Демократске Републике, Мађарске, Пољске, Румуније и СССР (Кинези су били само посматрачи) са циљем да се испитају могућности унификације права индустријске својине. Констатујући претежан значај улоге појединих облика индустријске својине у развоју индустрије и пољопривреде, конференција је предложила упоредно проучавање основних појмова националних законодавстава земаља-чланица са задатком изједначења основних правила права индустријске својине. У том циљу одмах је отпочео са радом и основане су посебне комисије (њих три) које су већ 1960 приступиле припреми једнообразних правних правила.

Прва комисија има за задатак да припреми униформна правила о основним појмовима проналазачког права, као што су откриће, проналазак и новаторство, о облицима њихове заштите, о року трајања заштите, итд., као и о поступку за испитивање новине.

Друга комисија ради на унификацији основних појмова у материји жигова, узорака и модела и ознака порекла.

Најзад, трећа комисија је задужена да припреми једнообразну класификацију патената и да изврши унификацију документације патената на основу међународне класификације.

Рад комисија увелико је одмакао. Основни појмови су дефинисани и у већини питања постигнута сагласност. Даљи рад одвијаће се постепено на плану националних законодавстава.

Поред тога, образована је још једна, четврта комисија, чији је задатак да испитује услове заједничког иступања земаља-чланица СЕВ у односу на Париску унију за заштиту индустријске својине и да формулише заједничке предлоге за измену односно допуну конвенција те Уније, као што је то учињено у случају предлога за признање проналазачких сведочанстава као посебног облика заштите индустријске својине.

IV. Као што се види, и у оквиру СЕВ и у оквиру ЗЕТ развој права и индустријске својине показује сличне тенденције. Привредна кооперација и интеграција имају одређене захтеве на плану техничког развоја. Оне теже уклањању разлика које ометају економску сарадњу између привредно интегрисаних јединица.

Методи привредне сарадње у овој области различити су на Истоку и на Западу. На Истоку сарадња чланица СЕВ заснива се на међусобној размени техничких достигнућа и искустава која је, с обзиром на етатизирану привреду и подруштвљеност средстава за производњу, могућа и остварљива. Принципи на којима почива сарадња земаља СЕВ омогућују остварење начела међународне поделе рада у оквиру тако интегрисаног подручја без остварења супранационалног права али захтевају изједначење основних правних правила националних законодавстава у одређеним областима привреде, као што је случај и са правом индустријске својине.

Стварање јединствених привредних подручја на Западу, као што се видело, не задовољава се само изједначењем националних законодавстава из ове области већ тежи стварању управо супранационалног права а то је, с обзиром на карактер привреде у тим земљама, неизбежан метод остварења потпуне привредне интеграције и поделе рада у границама интегрисаних земаља.

Као закључак се намеће следеће: савремена привреда, која се неизбежно креће у правцу стварања ширих јединствених економских подручја, остварујући начело међународне поделе рада, повлачи за собом и одређене промене у начину регулисања друштвених појава. У материји индустријске својине то се изражава на тај начин што се начело територијалности и заштите националне привреде, изражено и у националним законима и у међународним конвенцијама за заштиту индустријске својине, трансформишу тако да задовоље ново настале привредне појаве. Не појављује се више само национална привреда као основна јединица о којој треба водити рачуна приликом регулисања заштите. Интегрисано привредно подручје иступа као јединствена привредна јединица у конкурентским односима у свету. Стога она представља јединствено заштитно подручје. Постепено се дакле у оквиру тог јединственог подручја, јавља тенденција стварања посебних правних правила која ће на јединствен начин регулисати одређене привредне односе. Право индустријске својине, и самом својом природом као конкурентско право, тежи несумњиво томе да се у границама интегрисаног подручја трансформише у супранационално право, у право које ће

у тим границама на јединствен начин регулисати конкурентске односе на Заједничком тржишту и омогућити да то тржиште буде на адекватан начин третирано и заштићено у конкурентским односима на светском тржишту.

Другим речима, стварање интеграционих привредних подручја у свету које представља удруживање у циљу остварења одређених привредних (мада често не и једино привредних) интереса националних привреда (а не само појединих привредних јединица — предузећа) ствара и потребу за реформисањем права у оквиру тих подручја. Засад се та потреба у материји индустријске својине огледа у унификацији правних правила националних законодавстава односно у стварању супранационалних права али се не показује тенденција, а за то засад нема ни потребе, да се измене основни инструменти за заштиту индустријске својине. Порет тога, јавља се тежња и за уједначавањем и централизовањем поступка за стицање заштите индустријске својине. У којој ће мери касније унификација правних правила и супранационално право утицати на измену правила суштинске природе у вези са основним институцијама права индустријске својине, о томе се у овом тренутку не може говорити. Потребу за тим треба да истакне даљи привредни развој.

Др. Миодраг Јањић

R É S U M É

Perspectives du développement de la propriété industrielle dans les conditions de l'intégration économique du monde

Faisant ressortir la connexion entre les question de la coopération économique et l'intégration internationales et les questions ayant trait à la propriété industrielle et aux limitation que celle-ci impose, l'auteur constate l'existence des conflits entre les principes sur lesquels repose l'intégration économique du monde et les principes sur lesquels est basé le droit de propriété inudstrielle et il étudie ces conflits sur les exemples du Marché Européen Commun et du Conseil d'Assistance Économique Mutuelle.

Dans le cadre du Marché commun l'auteur a remarqué quatre problèmes relatifs à propriété industrielle qui attendent d'être résolus:

1. L'unification des règles nationales sur la protection de la propriété industrielle dans les limites des Etats membres du Marché commun. La question de l'unification des législations en matière de la propriété industrielle est déjà posée et elle demande d'être résolue. Sous ce rapport, se référant à la entre les législations nationales, les Etates membres du Marché commun ont disposition de l'article 3 du Traité de Rome, suggérant un rapprochement entre les législations nationales, les Etates membres du Marché commun ont entrepris de réaliser le plan dit de l'européisation du droit de brevets et on a même élaboré un projet de la Convention.

2. L'égalisation et la centralisation du procédé pour l'acquisition de la protection de la propriété industrielle dans le cadre du Marché commun.

3. La réglementation de la concurrence dans le cadre du Marche commun.

4. L'institution éventuelle du droit de propriété industrielle d'une manière nouvelle: comme un droit supra-national du territoire intégré.

Dans le cadre du Conseil d'Assistance Économique Mutuelle on remarque que le problème fondamental est aussi l'unification du droit de propriété industrielle. A cet effet fut tenue, en 1959, une conférence des représentants des bureaux d'inventions des Etats membres du Conseil, où l'on a proposé l'étude comparée des notions fondamentales des législations nationales des Etats membres dont le but final serait l'unification des règles fondamentales du droit de propriété industrielle. A cet effet, on a déjà entrepris les premiers travaux et fondé des commissions spéciales.

Dans la conclusion de son article l'auteur constate que les tendances analogues du développement du droit de propriété industrielle, dans le cadre du Marché commun ainsi que dans le cadre du Conseil d'Assistance Économique Mutuelle, se manifestent comme résultat des efforts d'éliminer les différences des législations nationales qui entravent la coopérations économique entre les unités économiquement intégrées, car l'économie contemporaine, en réalisant le principe de la division de travail internationale, donne aussi lieu aux changements déterminés dans les méthodes de réglementation des phénomènes sociaux.